

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/102/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2322200869
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Benkovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2322200869.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Benkovičovej a sudcov JUDr. Ľubice Bundzelovej a Mgr. Matúša Staríčka, vo veci starostlivosti o maloleté deti A. B., nar. XX.X.XXXX a C. B., nar. X.X.XXXX, obe bytom ako matka, zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Galanta, deti rodičov - matky D. A. B., nar. XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom E. XXXX, zastúpená Advokátska kancelária BĀNOS & KOŠŤTOVÁ s. r. o., Hlavná 979/23, Galanta a otca F. D. B., nar. XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom D. XXXX, o zmenu úpravy výkonu práv a povinností rodičov k maloletým deťom, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 12P/35/2022-155 zo dňa 28.04.2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Galanta č. k. 12P/35/2022-155 zo dňa 28.04.2022 vo výrokoch II., III., IV a V. m e n í tak, že otec j e p o v i n n ý prispievať na výživu maloletého A. B. sumou 300,- Eur mesačne počnúc dňom 01.03.2022 a na výživu maloletého C. B. sumou 250,- Eur mesačne, počnúc dňom 01.03.2022 vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletých detí, a tým zároveň mení rozsudok Okresného súdu Galanta č. k. 12P/73/2019-73 zo dňa 09.07.2019 v časti úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom.

Zročné výživné otca na maloletého A. B. za obdobie od 01.03.2022 do 30.11.2022 predstavuje suma 1.350,- Eur, ktorú sumu súd povoľuje otcovi splácať v mesačných splátkach po 80,- Eur spolu s bežným výživným do 15-teho dňa príslušného mesiaca k rukám matky maloletého, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

Zročné výživné otca na maloletého C. B. za obdobie od 01.03.2022 do 30.11.2022 predstavuje suma 1.170,- Eur, ktorú sumu súd povoľuje otcovi splácať v mesačných splátkach po 70,- Eur spolu s bežným výživným do 15-teho dňa príslušného mesiaca k rukám matky maloletého, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Galanta, ako súd prvej inštancie, odvolaním napadnutým rozsudkom schválil rodičovskú dohodu, podľa ktorej sa maloleté deti zverujú do osobnej starostlivosti matky s tým, že obaja rodičia majú právo maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok. Styk otca s maloletými deťmi neupravil (I. výrok). Otca zaviazal prispievať na výživu maloletého A. sumou 220,- eur mesačne a na výživu maloletého C. sumou 180,- eur mesačne, počnúc dňom 01.03.2022, ktoré výživné je povinný otec platiť vždy do 15. dňa, toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky (II. výrok). Dlžné výživné za obdobie od 01.03.2022 do 28.04.2022 vo výške 140,- eur na maloletého A. a 60,- eur na maloletého C. uložil otcovi zaplatiť k rukám matky do troch dní od právoplatnosti rozsudku (III. výrok). Zároveň zmenil rozsudok Okresného súdu Galanta č. k. 12P/73/2019-73 zo dňa 09.07.2019 v časti úpravy práv a povinností rodičov k maloletým

deťom (IV. výrok). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (V. výrok).

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že matka sa návrhom zo dňa 07.03.2022 domáhala určenia vyživovacej povinnosti na maloleté deti a ich zverenia do osobnej starostlivosti, pričom žiadala výživné vo výške 250,- eur mesačne na každé dieťa, upraviť styk otca s maloletými deťmi z dôvodu, že predchádzajúca právna úprava ohľadne striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v týždňových intervaloch stratila opodstatnenie, keďže ku koncu roku 2019 sa pokúsili s otcom obnoviť manželské spoluzitie, čo trvalo takmer jeden rok, na jeseň roku 2020 pochopila, že obnova nie je reálna a dohodli sa na ukončení vzťahu, pričom podpísali dohodu o výške výživného a zverení detí do starostlivosti. Spoločnú domácnosť rodičia nezdediajú od 01.01.2021, maloleté deti sa od rozchodu nestriedajú a celú starostlivosť o deti zabezpečuje matka.

Prvoinštančný súd vec právne posúdil podľa § 2 ods. 1, § 121 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), § 231 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), § 26, § 24 ods. 3, 4, § 25 ods. 1, 2, § 28 ods. 1, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1 až 5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine (ďalej aj „ZoR“) a dospel k záveru, že rodičovská dohoda ohľadne zverenia maloletých detí je v ich záujme vzhľadom na potreby maloletých detí. Predmetom konania zostalo sporné určenie vyživovacej povinnosti otca na maloleté deti, pričom prihliadol ku skutočnosti, že maloletý A. navštevuje 8. ročník základnej školy, je zdravý, má bežné výdavky a maloletý C. navštevuje 5. ročník základnej školy, rovnako je zdravý a má len bežné výdavky primerané veku. Výživné určil otcovi od 01.03.2022 sumou 220,- eur na maloletého A. a sumou 180,- eur na maloletého C., ktoré považoval za adekvátne vzhľadom na odôvodnené potreby maloletých detí, pričom uplatnil aj tzv. valorizačnú klauzulu a prihliadol na vývoj životných nákladov a tiež na schopnosti a možnosti otca, ktorého príjem je 2.109,85 eur netto mesačne. S prihliadnutím na ustálenú súdnu prax pri určení výživného v rozsahu od 25 % do 30 %, čo by v prípade otca predstavovalo sumu od 527,- eur až 633,- eur mesačne, ako aj osobnú starostlivosť matky, ktorá si ňou čiastočne kompenzuje vyživovaciu povinnosť, ako aj vzhľadom na pobierané prídavky maloletých detí považoval stanovené výživné za primerané, s tým, že na maloletého A. tak budú pokryté výdavky vo výške 355,88 eur mesačne (220,- eur výživné + 110,- eur výživné od matky + 25,88 eur rodinné prídavky) a na výživu maloletého C. budú pokryté výdavky vo výške 295,88 eur (180,- eur výživné + 90,- eur výživné matky + 25,88 eur rodinné prídavky), čím vznikne dostatok finančných prostriedkov na krytie osobných potrieb maloletých detí. Ustálená výška výživného korešponduje s aktuálnymi potrebami maloletých detí a zodpovedá aj kritériám ZoR. Zročné výživné u maloletého A. zistil vo výške 140,- eur a u maloletého C. vo výške 60,- eur, ku ktorej sume otca zaviazal uhradiť ju v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, keďže nevzhliadol dôvod na povolenie splátok, či určenie dlhšej lehoty na zaplatenie dlhu na výživnom.

O trovách prvoinštančného konania rozhodol podľa § 52 CMP.

Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala matka v zákonnej lehote odvolanie a to konkrétne proti výrokom II. a III., pričom žiadala, aby odvolací súd v napadnutých výrokoch rozsudok prvoinštančného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Uviedla odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b), f), g) a h) CSP. Poukázala na skutočnosť, že od rozvodu manželstva s otcom detí, ako aj od uzavretia neformálnej dohody uplynul značný čas a došlo k zmene pomerov na strane maloletých detí, ktoré aktuálne navštevujú druhý stupeň základnej školy, pričom jej pôvodný návrh na výživné predstavoval sumu 250,- eur na každé dieťa, avšak opomenula uviesť niektoré nevyhnutné výdavky a nemala vedomosť o aktuálnom príjme otca, preto žiadala počas konania určiť výživné vo výške 300,- eur mesačne na každé dieťa. V rámci vyporiadania BSM s otcom detí mu previedla sumu 54.000,- eur, pričom suma doterajších výdavkov otca na nehnuteľnosť prekročila čiastku 136.000,- eur, keďže do nehnuteľnosti, ktorú nadobudol bude nutné vložiť ďalšie investície, do ktorých otec nemal započítať cestovanie a dovoz materiálu, keďže veľkú časť prác na dome si robí svojpomocne. Tiež poukázala na obdobie uzavretia dohody o vyporiadaní BSM

v čase pandemickej situácie a tesne pred realitnou bublinou a neúmernym zvyšovaním cien, teda terajší odhad ceny nehnuteľnosti už bol veľmi vzdialený cenám v čase kúpy rodinného domu (7/2021). V rámci vyporiadania BSM si rozdelili iba dom v sume 145.000,- eur, zostatok spoločnej hypotéky a hnuťelný majetok používaný vonku si vyrovnali rozdielom medzi drahším a lacnejším vozidlom. Otec uvádzal vysoké náklady na cestovanie, keďže jazdí veľa kvôli rekonštrukcii domu, vyzdvihuje deti a mesačne cestuje k rodičom do vzdialenosti 80 km a striedavo so súrodencami sprevádza rodičov k lekárovi a tiež jeho partnerka musí cestovať zo vzdialenosti 116 km a rád by zachoval vzťah aj kvôli deťom, ktoré majú s jeho partnerkou pozitívny vzťah. Argumentácia otca o potrebe vynakladať prostriedky na svoje potreby a bagatelizovanie potrieb maloletých detí sa nezakladá na pravde a nemožno ju považovať za opodstatnenú, pretože neformálnu rodičovskú dohodu uzavrela s otcom v čase riešenia vyporiadania BSM po rozvoze, kedy uzavretie rodičovskej dohody podmieňoval uzavretím dohody o vyporiadani BSM, pričom ona predmetnú dohodu neporušila podaním návrhu a poukázala na potrebu reflektovania výšky výživného vzhľadom na odôvodnené potreby detí, ako aj zárobkové možnosti oboch rodičov. Vyplatená čiastka 54.000,- eur v rámci dohody o vyporiadani BSM bola výsledkom ich konsenzu, pričom na účely vyplatenia finančnej kompenzácie bola nútená navýšiť hypotekárny úver, ktorý bude splácať desiatky rokov, ale deti budú mať zabezpečenú otázku bývania v nehnuteľnosti. Otec po nadobudnutí predmetnej čiastky vo výške 54.000,- eur mohol využiť na zabezpečenie nového bývania, prípadne na dofinancovanie hypotekárneho úveru na kúpu nehnuteľnosti a bolo to jeho rozhodnutím zakúpiť neobývanú nehnuteľnosť, ktorá vyžaduje rekonštrukciu a teda aj investície a tiež spláca pôžičku banke ako aj rodine, pre ktorú kúpu sa rozhodol dobrovoľne, i keď si vzhľadom na vyplatenú sumu a výšku príjmu mohol obstarat' okamžite nehnuteľnosť na bývanie, avšak rozhodol sa pre zdĺhavý a finančne náročný postup pri rekonštrukcii staršej nehnuteľnosti. Uvedené rozhodnutie otca nemôže ísť na vrub potrieb maloletých detí. Deti s otcom trávajú nie viac ako 48 hodín v rámci kalendárneho mesiaca, pričom otec stavia vlastné potreby a záujmy nad objektívne potreby maloletých detí. Od uplynutia pandemickeho obdobia sa zmenil nielen režim detí, ale aj ich potreby a nároky na školské pomôcky, oblečenie, v neposlednom rade i na stravu, ktorú majú zvýšenú vzhľadom na vývin, pričom do výdavkov nezahrnula žiaden nadštandardný iba bežné potreby maloletých detí. Stanovená výška výživného spolu vo výške 400,- eur bola určená v rozpore s ustálenou súdnou praxou, na ktorú okresný súd poukázal v bode 39 odôvodnenia svojho rozsudku, keďže v danom prípade by s prihliadnutím na danú prax predstavovalo výživné v rozpätí od 527,- eur do 633,- eur mesačne. Nie je zrejmé, prečo okresný súd rozhodol o výške vyživovacej povinnosti otca pod hranicou základného rozpätia výšky súm podľa ustálenej súdnej praxe napriek tomu, že nespochybnil výdavky maloletých detí podľa jej vyčíslenia a to v prípade maloletého A. vo výške 410,50 eur a u maloletého C. vo výške 454,50 eur. Predmetný rozsudok považovala za nepreskúmateľný vzhľadom na absenciu bližšieho odôvodnenia v časti úpravy vyživovacej povinnosti otca. Poukázala na rozhodnutia iných odvolacích súdov a to konkrétne Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6CoP/5/2022 zo dňa 30.03.2022, Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10CoP/35/2016 zo dňa 18.01.2017 a Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11CoP/63/2016 zo dňa 29.11.2016.

Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky žiadal potvrdiť napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu ohľadne vyživovacej povinnosti, pretože aktuálne výživné považuje za postačujúce vzhľadom na prebiehajúcu školskú dochádzku maloletých detí, jeho pomery, ako aj aktuálnu ekonomickú situáciu, nedokončenosť rekonštrukcie a stále rastúcu infláciu. Poukázal na matkou nedodržanú predbežnú dohodu o výške výživného, ktorá bola podpísaná do skončenia povinnej školskej dochádzky staršieho syna, t. j. do júla 2023. Uviedol, že zašle overenú dohodu s partnerkou preukazujúcu, že ona si nebude na nehnuteľnosť v jeho výlučnom vlastníctve nárokovať alebo že bude prevedená do vlastníctva maloletých detí, ktorú matka považuje bez overenia za bezcenný papier. Dohodu o vyporiadani BSM v decembri 2021 a vyplatenie sumy 54.000,- eur už v tom čase považoval za nevýhodnú, avšak s ňou súhlasil v prospech maloletých detí, keďže mu záležalo na tom, aby nestratili domov a matka nebola nútená dom predať. Po vyporiadani BSM si zobral nový úver a celkové náklady na nehnuteľnosť predstavujú hodnotu 140.000,- eur, ktoré nie sú konečné, keďže starý dom je v havarijnom stave, stál 93.000,- eur, tri byty v blízkosti bydliska detí začínali v tom čase na sume 80.000 až 90.000,- eur, väčšinou v pôvodnom stave a vyžadovali investície. Tiež by mal zabezpečiť pre maloleté deti dôstojné bývanie, avšak po strate BSM má tiež právo na rovnaký životný štandard ako matka detí, ktorej nechal nehnuteľnosť. Ohľadne úpravy styku s deťmi, ktorý je realizovaný iba od piatka do soboty, uvedené nepredstavuje nedostatok času ani lásky, ale predstavuje silné väzby medzi deťmi na domov a futbal. Ohľadne ochoty hradit' mimoriadne príspevky na deti zotrval na svojom postoji. Od 01.06.2022 ukončil prenájom podnikového bytu, nastáhoval sa do núdzových podmienok v dome a na víkendový rekreačný pobyt prispel deťom

2 x 30,- eur na prázdniny. Jeho priemerný čistý príjem vo výške 2.109,85 eur formálne slúži na výpočet výživného, ale je súčtom základnej mzdy a príležitostných odmien, ktoré sú naviazané na hospodárske výsledky zamestnávateľa a pohyblivá zložka mzdy je podmienená maximálnym počtom návštev lekára štyrikrát za rok, inak sa radikálne kráti, pričom prípadné zvýšenie výživného by bolo odvodené aj od neistých financií a spôsobilo by mu existenčný problém. Od januára 2021 si nemôže dovoliť ani týždňovú dovolenku, pričom matka absolvovala minimálne trikrát dovolenkový pobyt za roky 2021 až 2022. Za finančné prostriedky získané titulom vyporiadania BSM a rodinné pôžičky si v danej situácii mohol kúpiť v blízkosti detí len starý dom alebo 3-izbový byt s nevyhnutnými investíciami, pričom vyššia pôžička z banky by v jeho veku 47 rokov nebola racionálna, nemohol by si dovoliť vyššie splátky. Jeho náklady na prevádzku bývania sa zmenili oproti nákladom počas bývania v nájomnom byte do júna 2022, keďže dom v ktorom býva nie je zateplený a náklady na vykurovanie sú pomerne vyššie ako v zateplenom dome matky.

Matka vo vyjadrení k vyjadreniu otca uviedla, že ani za predpokladu prijatia jeho tvrdení vo vyjadrení ohľadne zakúpenia bytu s nutnou rekonštrukciou, by táto suma nedosiahla také vysoké cenové rozmery ako je nutné na rekonštrukciu starého domu. Túto nepremyslenú investíciu otca do neobývateľnej nehnuteľnosti nemožno zohľadniť v neprospech maloletých detí, ktorých výdavky neustále rastú. Nikdy nepopierala, že aktuálne zakúpená nehnuteľnosť otca je v neobývateľnom stave, zdôrazňovala však, že do nepriaznivej situácie s nehnuteľnosťou otca ho nedostala ona, ani deti a otec si mal byť vopred vedomý investície vo výške 93.000,- eur do nehnuteľnosti, ktorá je neobývaná a nebude v jeho prípade šťastným riešením. Otec apeluje na svoje zvýšené výdavky, avšak opomína fakt neúmerne zvyšujúcich sa výdavkom na živobytie, ktoré musí vynakladať trojnásobne, keďže sa zvýšili ceny energií, stravovania, hygienických potrieb, ale aj vo vzťahu k maloletým deťom, keďže narástli ceny školských potrieb, príspevky do ZRPŠ, krúžky a pod. Rovnako vlastní nehnuteľnosť, ktorú má po navýšení úveru vysoko zaťaženú a tiež má náklady na jej údržbu, opravy, pretože napájala dobudovanú kanalizáciu v obci, z ktorého dôvodu musela jednorazovo zaplatiť niekoľkotisícový výdavok a tiež jej pribudli platby za stočné, musela tiež dať opraviť kotel. Nespochybovala platenie výživného otcom v plnej výške avšak nesúhlasila s tvrdením otca o porušení rodičovskej dohody, keďže výška výživného má reflektovať odôvodnené potreby detí a zárobné pomery oboch rodičov, nakoľko prvoradá je záujem maloletých detí, z ktorého dôvodu si z princípu a v zmysle zákona nemôže dovoliť akúsi neformálnu dohodu povýšiť nad potreby materiálnej starostlivosti o maloleté deti. Nepopierala tvrdenie otca o jednorazovom príspevku vo výške 30,- eur na prázdninové pobyty, ktorá suma nemôže naplniť potrebu zvýšenia sumy každomesačného výživného. Rovnako považovala za nepodstatnú argumentáciu otca o údajnom zdedení nehnuteľnosti v budúcnosti maloletými deťmi. Vyživovacia povinnosť voči deťom trvá do času, kým nie sú schopné sa samé živiť, pričom tejto sa nemožno zbaviť s poukazom na neskoršie budúce dedenie nehnuteľnosti rodičov, ktoré ani nemusí v konečnom dôsledku nastať. Nesúhlasila s tvrdením otca, že aktuálna súdom zvýšená suma výživného počas základnej školskej dochádzky je dostačujúca a porovnateľná s bežnými podobnými prípadmi, keďže každý jeden prípad je individuálny. Trvala na tom, že prvoinštančný súd bez ďalšieho odôvodnenia rozhodol o výške vyživovacej povinnosti pod hranicou základného rozpätia výšky súm výživného podľa ustálenej súdnej praxe a to napriek nespochybnému výdavkom na maloleté deti podľa jej vyčíslenia. Neustále poukazovanie otcom na vyporiadanie BSM nie je predmetom konania. Nikdy nepopierala skutočnosť, že nehnuteľnosť zakúpená otcom je v neobývateľnom stave, na danú skutočnosť niekoľkokrát apelovala v konaní, avšak do nepriaznivej situácie s nehnuteľnosťou nedostala otca ona, ani maloleté deti a otec si mal byť vedomý investície vo výške 93.000,- eur. Otec stále apeluje na zvýšené výdavky na bývanie, avšak opomína fakt priamoúmerne zvyšujúce sa výdavky nielen cien materiálov ale aj výdavky na živobytie, ktoré ona musela vynakladať trojnásobne. Rovnako vlastní nehnuteľnosť, ktorú má po navýšení úveru pomerne vysoko zaťaženú a tiež má náklady na túto nehnuteľnosť nielen ohľadne údržby ale aj opráv, taktiež musela dobudovať kanalizáciu, s čím mala jednorazovo niekoľko tisícový výdavok a tiež s opravou kotla. Nespochybovala platenie výživného otcom v plnej výške, avšak nestotožňuje sa s jeho tvrdením o porušení rodičovskej dohody podaním návrhu, keďže výška výživného má reflektovať odôvodnené potreby detí, ale aj zárobné možnosti oboch rodičov a prvoradým je záujem maloletých detí, preto z princípu a v zmysle zákona nemôže akúkoľvek neformálnu dohodu s otcom povýšiť nad potrebu zabezpečiť materiálnu starostlivosť o maloleté deti. Nepopierala rovnako jednorazový príspevok otca vo výške 30,- eur na prázdninové aktivity, ktoré financie nemôžu naplniť potrebu zvýšenia sumy každomesačného výživného. Rovnako za irelevantnú považovala skutočnosť, že deti raz zdedia nehnuteľnosť, keďže vyživovacia povinnosť trvá do času, kým nie sú schopné sa samé živiť a prípadné

budúce dedenie nehnuteľnosti rodičov maloletými deťmi nemusia v konečnom dôsledku ani nastať. Taktiež nesúhlasila s tvrdením otca, že aktuálne okresným súdom zvýšená vyživovacia povinnosť je počas základnej školskej dochádzky postačujúca a porovnateľná s bežnými podobnými prípadmi, keďže každý jeden prípad výživného je individuálny. Opätovne uvádzala námietky ohľadne ustálenej rozhodovacej praxe súdov, na ktorú okresný súd bez ďalšieho odôvodnenia neprihliadol, rozhodol pod hranicou základného rozpätia výšky súm výživného podľa ustálenej súdnej praxe. Výška úveru otca je približne 25.000,- eur, avšak výška jej úveru je 85.000,- eur (sumu 54.000,- eur vyplatila otcovi a čiastku 31.000,- eur musí vyplatiť ako zostatok spoločného úveru na stavbu rodinného domu). Splatenie jej úveru končí o 24 rokov a teda argumentácia otca neobstoí, keďže aj ona je vysoko úverovo zaťažená, aby zabezpečila bývanie pre maloleté deti, ktoré sa v otcovej domácnosti zdržujú maximálne dve noci v mesiaci a ona zabezpečuje ich každodennú starostlivosť. Styk otca s deťmi je realizovaný minimálne nie preto, že sú primárne naviazané na domácnosť matky a majú futbal, ale z dôvodu, že otec nemal v záujme vyvinúť si vzťahové väzby s maloletými deťmi a to napriek jej motivácii, aby strávili s otcom aspoň krátky čas. Rovnako výška jej odmien pri príjme je neistá a tiež ako otcovi aj jej sa kráti osobný príplatok v čase lekárskeho návštevy. Od uplynutia pandemického obdobia sa zmenil nielen režim maloletých detí, ale aj ich potreby a objektívne nároky na školské pomôcky, oblečenie ako aj stravu, ktorú majú vo zvýšenej miere v období vývinu, pričom do výdavkov nezahrnula žiaden nadštandardný výdavok, ale iba bežné potreby detí. Rozhodnutie prvoinštančného súdu je v napádaných výrokoch nesprávne, nesleduje záujem maloletých detí a nezakladá sa na úplnom zistení skutkového stavu, ktorý neobstoí, pretože sú tu ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené a tiež rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Otec vo vyjadrení k vyjadreniu matky poukázal na dve klamstvá vo vyjadrení matky, a to že nemal vytvorené vzťahové väzby s maloletými deťmi, ktoré tvrdenie je účelové a dehonestuje jeho osobu. V bode 13 odôvodnenia rozsudku poukázal na skutočnosť, že za posledné tri roky netrúvil žiadnu týždňovú dovolenku na rekreáciu, za rok 2022 si nevybral týždeň v celku na voľno, pričom prostriedky použil na novú strechu a ďalšie kritické investície, takže dovolenku si nemohol dovoliť. Matka neustále používa slovo „neustále“ v súvislosti s rekonštrukciou, čo si predstavuje ako otázku pár mesiacov bez potreby kumulácie prostriedkov. Taktiež matka zmiňuje zvyšovanie cien energií, ktoré ceny sú pre fyzické osoby viazané ročnými kontraktami platnými do decembra 2022, pričom výživné mu bolo zvýšené od marca 2022. S nákladom na klimatizáciu poukázal na to, že je vybudovaná u matky od roku 2021 a v čase spoluzitia sa zaobišli bez nej. V rámci svojej mzdy nemal vyplácané žiadne pravidelné mesiace v rámci obdobia pandémie. Ohľadne nákladov matky na stočné uviedol, že matka mala náklady na likvidáciu odpadovej vody zo septiku a on platí tieto náklady od momentu zakúpenia nehnuteľnosti v júni 2021. Navyše odpadový kanalizačný systém v dĺžke 50 m vybuvoval svojpomocne s nákladmi do 300,- eur, pričom v prípade inštalácie matky bola vykonaná pravdepodobne externou firmou s vyššími nákladmi. Jeho existujúce náklady sú vyššie ako údržbárske náklady matky, ktorá okrem jeho úveru v banke pozabudla na rodinné pôžičky vo výške 30.000,- eur od rodičov a 2.000,- eur od sestry. Zostatok spoločného úveru bol k decembru 2020 vo výške 30.000,- eur, vďaka jeho iniciatíve realizovali tri mimoriadne splátky úveru. Okrem príspevku na prázdninové aktivity 30,- eur prispel 20,- eur na lieky pre maloletého C. v júli 2022 a 30,- eur na školské pomôcky v septembri 2022, pričom maloletému A. platí životnú poisťku vo výške 40,- eur a obom synom základný telefónny paušál 1 euro + 1 euro + hovory. V období sriedavej starostlivosti sa o deti staral, v tom čase boli vo veku 8 a 12 rokov, kedy matka trávila každý druhý týždeň u partnera mimo trvalého pobytu. Je ochotný okamžite alikvotne navýšiť výživné v prípade inflačného navýšenia jeho čistej mzdy, ak by mu zamestnávateľ valorizoval mzdu v roku 2022.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie bez viazanosti rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 65 a 66 CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie inštancie v odvolaní napadnutej časti, t. j. vo výrokoch II., III., IV. podľa § 388 CSP, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 387 CSP), ani na jeho zrušenie (§ 389 CSP).

Podľa ustanovenia § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

Po oboznámení sa s obsahom spisu a s odvolaním napadnutým rozhodnutím prvoinštančného súdu vo výroku o vyživovacej povinnosti otca na maloleté deti odvolací súd konštatuje, že predmetné rozhodnutie okresného súdu nie je vecne správne, pretože síce prvoinštančný súd v prejednávanej veci zistil skutočný stav v potrebnom rozsahu, na vec aplikoval správnu právnu normu, avšak vo veci rozhodol vecne nesprávne tým, že rozhodol o vyživovacej povinnosti otca výživným vo výške 220,- eur na maloletého A. a na maloletého C. sumou 180,- eur.

V prejednávanej veci zostala predmetom odvolacieho konania otázka určenia vyživovacej povinnosti k maloletým deťom, ktoré boli na základe rodičovskej dohody zverené do starostlivosti matky a tým došlo zároveň k zmene rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 12P/73/2019-73 zo dňa 09.07.2019 v časti úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom. Predmetný návrh matka podala dňa 07.03.2022, pričom z obsahu spisu vyplýva, že matka vyčíslila výdavky na maloleté deti a to na maloletého A. sumou 410,50 eur a na maloletého C. sumou 454,50 eur. Maloleté deti navštevujú základnú školu, a to v čase rozhodovania prvoinštančného súdu maloletý A. 8. ročník základnej školy a maloletý C. 5. ročník základnej školy. Vyššie výdavky na maloletého C., ktorý je mladší o 4 roky od staršieho A. matka odôvodnila poisťou vo výške 44,- eur, pričom poisťné na maloletého A. platí otec. Prvoinštančný súd prihliadol na potreby maloletých detí, ustálil príjmy oboch rodičov s tým, že príjem matky predstavuje sumu 1.648,20 eur a príjem otca 2.109,85 eur. Obaja rodičia sú úverovo zaťažení a to matka s titulu prevzatia spoločného úveru s otcom maloletých detí, pričom obaja rodičia sa vyporiadali majetkovo po rozvode manželstva, v rámci ktorej dohody matka vyplatila otcovi titulom vyporiadania BSM z domovej nehnuteľnosti sumu 54.000,- eur. Otec okrem príjmu z pracovného pomeru vlastní nehnuteľnosť zakúpenú v obci D., ktorá vyžaduje rekonštrukcie, pričom nehnuteľnosť zakúpil za sumu 93.000,- eur s tým, že sumu 68.000,- eur vyplatil v hotovosti a na zvyšok 25.000,- eur mu bol poskytnutý hypotekárny úver vo výške 25.000,- eur. Rovnako otec okrem úveru z banky má požičané prostriedky od príbuzných, ktoré ako uviedol spláca spolu po 100,- eur mesačne. Okrem uvedenej nehnuteľnosti otec užíval 3-izbový podnikový byt v meste E., pričom domovú nehnuteľnosť v D. kúpil v júli 2021. Po rozchode rodičov maloletých detí otec na ich výživu prispieval sumou 150,- eur mesačne. Prvoinštančný súd prihliadol na osobnú starostlivosť matky o maloleté deti, ktorá si tým čiastočne plní vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom a uviedol rozsah vyživovacej povinnosti otca s poukazom na ustálenú súdnu prax vo výške od 527,- eur až do 633,- eur mesačne, avšak výživné stanovil spolu vo výške 400,- eur.

Podľa § 62 ods. 1 až 5 ZoR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované nepĺnoleté dieťaťa alebo na nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 ZoR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom majú obaja rodičia a každý z nich má povinnosť prispievať na výživu podľa svojich schopností a možností, ako aj majetkových pomerov, pričom pri určení výživného sa prihliada i k tomu, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará, keďže práca a osobná starostlivosť o dieťa vynaložená jedným z rodičov predstavuje materiálnu hodnotu

zodpovedajúcu finančnému príspevku druhého rodiča. Základom pre hodnotenie schopností a možností rodičov platiť výživné je zistenie ich skutočných príjmov, ako aj podkladov odôvodňujúcich záver, že tento príjem zodpovedá telesným i duševným schopnostiam rodiča, jeho skúsenostiam, plneniu jeho pracovných povinností, ako aj miestnym možnostiam jeho uplatnenia. Výživným sa rozumejú náklady na uspokojovanie všetkých životných potrieb maloletého dieťaťa v súvislosti s jeho všestranným rozvojom a vývojom tak po stránke fyzickej, ako aj po stránke duševnej. Rozsah nákladov na úhradu týchto životných potrieb dieťaťa je rôzny, a to vzhľadom na jeho vek, spôsob prípravy na jeho budúce povolanie, zdravotný stav, ale aj jeho schopnosti. Na odôvodnené potreby oprávneného bezprostredne vplyvajú schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Ak sú tieto obmedzené, je zrejmé, že odôvodnenými budú môcť byť len bežné potreby nepresahujúce obvyklú základnú mieru potrieb oprávneného. Naopak pri vyššej životnej úrovni povinného môžu pod odôvodnené potreby spadať napr. vyššie uvedená tvorba úspor, ktorá síce nie je nevyhnutná, avšak môže dopomôcť k rozvoju oprávneného dieťaťa. Rozhodujúce sú vždy reálne zárobkové možnosti povinného dané ako jeho subjektívnymi vlastnosťami (vzdelaním, skúsenosťami, fyzickýminosťami), tak objektívnymi skutočnosťami, ako je najmä prítomnosť pracovných príležitostí. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného súd prihlíada na druhej strane i vtedy, ak povinný bez náležitého odôvodnenia na seba berie neprimerané majetkové riziká, pochybne investuje, berie nevýhodné pôžičky, príp. sa vzdá lepších zárobkov, výhodnejšieho zamestnania a pod. Pri zmene zamestnania povinného na zamestnanie s nižším zárobkom súd povinne skúma okolnosti, za ktorých k uvedenej zmene došlo, a najmä či k nej došlo z dôležitých dôvodov, napr. zo zdravotných dôvodov povinného. V opačnom prípade by sa pri určovaní výživného vychádzalo zo schopností a možností povinného pred takouto zmenou zamestnania, resp. z majetkových pomerov, ktoré by tento mal, ak by svoj majetok nevystavoval neprimeraným majetkovým rizikám. Súd by v takomto prípade nemal brať ohľad na pokles príjmu povinného a pri určení výživného by mal vychádzať zo stavu, ako keby k zmene zamestnania povinného nedošlo.

Podľa § 62 ods. 1 CMP, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne, alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Podľa § 63 CMP, v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Podľa § 65 CMP, odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

Podľa § 66 CMP, odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný.

Podľa § 35 CMP, súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

Podľa § 36 CMP, súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

Odvolací súd dodáva, že mimosporové konania sú ovládané vyhľadávacím princípom (tzv. materiálne konania), na čo nová právna úprava (CMP) reagovala ustanoveniami, ktoré poskytujú súdom dostatočný priestor na to, aby zistili stav veci. Súd preto „musí“ iniciatívne zasahovať do konania, najmä do dokazovania, čím na seba preberá významnú mieru dôkaznej iniciatívy. Keďže jedným z najdôležitejších princípov mimosporového konania je princíp ochrany verejného záujmu (čl. 1 CMP), súdy uplatňujú aj iné metódy konania než v sporovom konaní (napr. súd môže konať z úradnej povinnosti, uplatňuje sa v širšej miere vyšetrovací princíp, princíp oficiality, princíp materiálnej pravdy a pod.). Proces dokazovania ovláda vyšetrovacia zásada a súd je oprávnený vykonať aj dôkazy, ktoré nenavrhli účastníci konania (sleduje sa tým potreba zistenia „skutočného“ stavu veci, ktorý bude určujúcim pre vydanie rozhodnutia). Na postup vykonávania dôkazov sa subsidiárne aplikuje CSP.

Ustálenie konkrétnej výšky príjmu, dosiahnutie ktorého je v možnostiach a schopnostiach povinného rodiča je dôležité najmä z toho dôvodu, že v zmysle ustálenej súdnej praxe má vo všeobecnosti výživné (na všetky výživou oprávnené osoby) zo strany výživou povinného rodiča predstavovať 20 % až 30 % zo sumy jeho čistého príjmu (a to či už skutočne dosahovaného príjmu alebo príjmu, ktorý je podľa názoru súdu schopný dosahovať), pričom však pravdaže v každom konkrétnom prípade je potrebné zohľadniť skutočné možnosti a schopnosti každého z rodičov a skutočné odôvodnené potreby posudzovaného dieťaťa.

Odvolací súd dospel k záveru, že majetkovým pomerom, teda schopnostiam a možnostiam otca nezodpovedá prvoinštančným súdom stanovené výživné, v dôsledku ktorej skutočnosti zmenil rozsudok prvoinštančného súdu v odvolaní napadnutom II. výroku a považoval za dôvodnú výšku výživného na maloletého A. vo výške 300,- eur a na maloletého C. vo výške 250,- eur, čo predstavuje pribl. 26 % výživné z príjmu rodiča vzhľadom na ustálenú súdnu prax.

Odvolací súd nespochybňuje potrebu otca riešiť si bytovú otázku, čo v konečnom dôsledku aj uskutočnil zakúpením nehnuteľností v obci D., avšak výdavky spojené s rekonštrukciou a rozhodnutie otca zakúpiť nehnuteľnosť v neobývateľnom stave a navyše vyžadujúcu si značnú rekonštrukciu nepovažoval odvolací súd za relevantný dôvod pre stanovenie vyživovacej povinnosti v rozsahu tak, ako to učinil prvoinštančný súd, keďže schopnosti a možnosti otca aj po zaplatení výživného vo výške spolu 550,- eur z príjmu otca vo výške 2.109,85 eur je primerané jeho schopnostiam, ale zodpovedá to aj potrebám maloletých detí, ktoré výdavky na maloletého A. vo výške približne 410,- eur tak budú kryté výživným od otca vo výške 300,- eur, rodinnými prídavkami a zvyšná časť výživným zo strany matky, ktorá má k deťom nepochybne tiež vyživovaciu povinnosť, túto však už nemožno kompenzovať osobnou starostlivosťou vzhľadom na nie útlý vek maloletých detí. Výživné na maloletého C. od otca vo výške 250,- eur čiastočne pokryje jeho výdavky vo výške 454,- eur s tým, že zvyšok odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa pokryjú opätovne rodinné prídavky ako aj výživné zo strany matky. Túto sumu výživného považoval odvolací súd za zodpovedajúcu odôvodneným potrebám maloletých detí, ktoré sú v období, keď vrcholí ich duševný, ale aj fyzický rast, navštevujú druhý stupeň základnej školy, nemajú síce výdavky so zdravotným stavom, ide o bežné výdavky v rámci, ktorých možno medzi ne zahrnúť aj výdavky súvisiace so športovou činnosťou (navštevovanie futbalu). Pokiaľ ide o argument otca a jeho poukazovanie na neformálnu dohodu s matkou uzavretú dňa 15.12.2020, odvolací súd považuje uzavretie tejto dohody za irelevantnú pre rozhodovanie o vyživovacej povinnosti v konaní, navyše išlo o dohodu uzavretú pred takmer dvomi rokmi, odkedy sa výdavky maloletých detí nepochybne zvýšili a to nielen vzhľadom na bežné potreby, ale aj vzhľadom na rast cien ohľadne stravy a energií. Taktiež je bez akejkoľvek relevancie, že v predmetnej dohode je uvedené, že do ukončenia základnej školskej dochádzky maloletého A. má byť platnosť dohodnutého výživného po 150,- eur mesačne, pretože daná dohoda nezaväzuje súd pri rozhodovaní o vyživovacej povinnosti, v ktorom konaní súd sleduje predovšetkým záujem maloletých detí, ich potreby, ktoré sa nepochybne odvíjajú od schopností a možností rodičov a tieto predovšetkým na strane otca umožňujú plnenie si vyživovacej povinnosti vo vyššom rozsahu, než bolo dohodnuté v uvedenej dohode.

Za irelevantné pri rozhodovaní o vyživovacej povinnosti je aj tvrdenie otca o vzdaní sa nároku na ním zakúpenú nehnuteľnosť s jeho partnerkou a prípadné dedenie danej nehnuteľnosti maloletými deťmi, keďže vyživovacia povinnosť k deťom aktuálne trvá, tieto nie sú schopné sa samé živiť a teda nemožno prihliadnuť na v budúcnosti iba v hypotetickej rovine možné nadobudnutie nehnuteľnosti maloletými deťmi od otca, ktorých potreby je potrebné aktuálne uspokojovať a uhrádzať z výživného zo strany oboch rodičov.

Preto odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu v odvolaní napadnutom II. výroku, vrátane výrokov III. a IV. týkajúcich sa vyživovacej povinnosti otca zmenil podľa § 388 CSP a rozhodol o vyživovacej povinnosti otca počnúc dňom 01.03.2022 tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

O zročnom výživnom za obdobie od 01.03.2022 do 30.11.2022 odvolací súd rozhodol tak, že nedoplatok na výživnom u maloletého A. ako aj u maloletého C. povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 80,- eur a po 70,- eur spolu s bežným výživným počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku.

Pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 52 CMP, z ktorého vyplýva, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

Senát krajského súdu uznesenie prijal pomerom hlasov 3 : 0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).